

ชื่อเรื่อง	โครงการวิจัยการเลี้ยงหมูเพื่อการพัฒนาองเครื่อข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนดอยเต่า ตำบลบ้านแ่อน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายสังกรานต์ ยะปะละ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการเลี้ยงหมูเพื่อการพัฒนาองเครื่อข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนดอยเต่า ตำบลบ้านแ่อน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการวิจัยที่เนื่องจากโครงการวิจัยเพื่อท่องเที่ยวโดยทั่วไปที่มุ่งให้การวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ สร้างกระบวนการทำการมีส่วนร่วมของชุมชน เปรียบเทียบความแตกต่างการเจริญเติบโตของหมู ในรูปแบบการเลี้ยงของเครื่อข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนดอยเต่าทั้งด้านอาหารที่ผลิตเองกับอาหารที่ซื้อกับบริษัท การทำโรงเรือน การดูแลรักษา ซึ่งเป็นการค้นหารูปแบบวิธีการเลี้ยงหมูที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกรได้โดยจะเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของเครื่อข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนดอยเต่าด้านการพัฒนาองเครื่อข่าย การทำการเกษตรกรรมยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่าการเลี้ยงหมูของเกษตรกรเริ่มเปลี่ยนแปลงไปทั้งวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงและวิธีการเลี้ยง กล่าวคือการเลี้ยงหมูของเกษตรกรบางรายเป็นการเลี้ยงแบบเก็บจะเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภค มีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้รูปแบบการเลี้ยง ต้องพึ่งปัจจัยภายนอกชุมชนคืออาหารหมูสำเร็จรูปที่มานำบริษัทซึ่งมีราคاهigh สูงขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้ง การขนส่งคือภารกิจที่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่มีความแน่นอน และมั่นคง เกษตรกรที่เลี้ยงหมูบางรายไม่คุ้มกับการลงทุน บางรายเฉลี่ยได้กำไรจากการขายหมูตัวละ 200–300 บาท เท่านั้น (ไม่คิดค่าเวลาดูแลรักษา) น้อยรายที่จะได้กำไรจากการขายหมู 400–600 บาท ซึ่งปัญหา ไม่คุ้มทุนหรือกำไรน้อยนั้นมาจากการพึ่งปัจจัยภายนอกโดยการซื้ออาหารหมู สำเร็จรูปของบริษัทมากเกินไป

เกษตรกรได้สรุปปัญหาเรื่องของการเลี้ยงหมูโดยมีมิติข้อตกลงร่วมกันว่า เกษตรกร ต้องการทำอาหารหมูสำเร็จรูปไว้ใช้ในชุมชนเอง เพราะหากเกษตรสามารถผลิตอาหารหมู สำเร็จรูปเองได้ เกษตรกรจะมีกำไรจากการขายหมูทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือสามารถจะ ซื้ออาหารสำเร็จรูปในราคาที่ต่ำกว่าอาหารสำเร็จรูปของบริษัท เนื่องจากมีวัตถุคุณที่ใกล้กันไม่ต้องเสียค่าขนส่งไกล และไม่มีพ่อค้าคนกลางที่จะเอากำไรจากส่วนต่างของการขาย ทางอ้อมคือ เกษตรกรสามารถผลิตวัตถุคุณที่เป็นส่วนผสมได้เอง และขายให้กับกลุ่มในราคานี้เป็นธรรมได้แก่ ข้าวโพดสัตว์ เนื่องจากอาหารจำนวน 100 กิโลกรัมจะมีข้าวโพดอยู่ไม่ต่ำกว่า 50 กิโลกรัม

จำกัดความการพึงตนเองของสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมยังยืนดอยเต่า เริ่มตั้งแต่การพึงตนเองในเรื่องของการลดต้นทุนในการให้อาหารหมู พึงตนเองในเรื่องของโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงหมูทั้งแบบคอกซีเมนต์ คอกยกพื้น และคอกหมูหอถม การพึงตนเองในเรื่องของวัตถุคิบและสมุนไพรที่นำมาใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปซึ่งวัตถุคิบหลักๆ ส่วนใหญ่ก็ล้วนแล้วแต่จะมาจากชุมชน เช่น ข้าวโพด รำละอียด สมุนไพร ขมิ้น ไพล ฟ้าลายจน ฯลฯ เป็นต้น สมาชิกเครือข่ายฯ ผู้เลี้ยงหมูต้องการมีอาหารหมูสำเร็จรูปที่ได้มาจากสมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ช่วยกันผลิตขึ้นเองในชุมชน โดยนำวัตถุคิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นส่วนผสมในการทำอาหารหมูสำเร็จรูปเพื่อที่สมาชิกเครือข่ายฯ ผู้เลี้ยงหมูจะได้มีต้นทุนในการเลี้ยงหมูที่ต่ำ กำไรมาก และใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงที่ไม่นานเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ง่ายมากสำหรับการให้อาหารหมูในแต่ละเมือง ข้อดีของอาหารหมูสำเร็จรูปคือ สะดวก รวดเร็ว และง่ายในเรื่องของรูปแบบการให้อาหารในแต่ละวันของเกษตรกรผู้เลี้ยงหมู ชุมชนมีเนื้อหมูที่มีคุณภาพ ราคาถูก ไว้บริโภค พ่อค้าในชุมชนสามารถซื้อหมูจากสมาชิกเครือข่ายฯ เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูในราคาน้ำที่ถูกกว่าฟาร์มบริษัท เกิดเศรษฐกิจหมูเวียนในชุมชน สมาชิกเครือข่ายฯ และเกษตรกรในชุมชนมีรายได้จากการปลูกข้าวโพดสัตว์เพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ที่ผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปเอง วัตถุคิบที่ใช้ในการผสมอาหารหมูสำเร็จรูปนั้นก็ล้วนแล้วแต่จะมาจากทรัพยากรในท้องถิ่นโดยตรง สมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ผู้ผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปได้ซื้อวัตถุคิบในราคาน้ำที่ถูก เกษตรกรในชุมชนลดต้นทุนในด้านการทำเกษตร โดยการนำปุ๋ยคอก(ชีหมู)ที่เลี้ยงอยู่ในชุมชนมาใส่ในไร่นาของตนเอง เกิดการหมุนเวียนทรัพยากรในชุมชน เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูในชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนในชุมชน ชุมชนจะสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ครอบครัวเป็นสุข ชุมชนก็เป็นสุขในที่สุด นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย ทีมงานวิจัย และผู้ที่สนใจในชุมชนเกิดการคิดวิเคราะห์ บันทึก สรุปผล เรียนรู้และนำเสนอในหลักของกระบวนการทำงาน โครงการวิจัยการเลี้ยงหมูเพื่อการพึงตนเองเครือข่ายเกษตรกรรมยังยืนดอยเต่า ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง สำเร็จเชิงใหม่